

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen vanhusneuvoston toimintasääntö

Vaikuttamistoimielimet hyvinvointialueella

Vaikuttamistoimielimiä ovat nuorisovaltuusto, vanhusneuvosto, vammaisneuvosto. Laissa hyvinvointialueesta (611/2021) määritellään (32 § Hyvinvointialueen vaikuttamistoimielimet), että aluehallituksen on asetettava nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi hyvinvointialueen nuorisovaltuusto tai vastaava nuorten vaikuttajaryhmä, ikääntyneen väestön osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien turvaamiseksi hyvinvointialueen vanhusneuvosto sekä vammaisten henkilöiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi hyvinvointialueen vammaisneuvosto.

Kuntien vaikuttamistoimielimiä koskeva sääntely on koottu kuntalakiin (410/2015). Kuntien vaikuttamistoimielimet käsittelevät omissa kunnissaan laajasti aiheita, jotka koskevat oman kunnan alueella kyseisen asiakassegmentin alueeseen liittyviä asioita.

Hyvinvointialueen vanhusneuvoston tarkoitus ja tehtävät

Vanhusneuvosto toimii vanhusten äänenä kaikessa hyvinvointialueen päätöksenteossa, joka vaikuttaa vanhusväestöön.

Hyvinvointialueen vaikuttamistoimielimet ovat poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumattomia.

Tehtävät

Hyvinvointialueella vanhusneuvostolle tulee antaa mahdollisuus vaikuttaa hyvinvointialueen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on tai joilla vaikuttamistoimielin arvioi olevan merkitystä vanhusten ja heidän tarvitsemiensa hyvinvointialueen tarjoamien palveluiden kannalta, ja vaikuttamistoimielimet tulee ottaa mukaan osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen hyvinvointialueella. (Laki hyvinvointialueesta 32§ 2. mom.)

- vanhusneuvoston tehtävänä on lisätä ja parantaa vanhusten osallisuus- ja vaikuttamis- ja toimintamahdollisuuksia.
- vanhusneuvosto edistää yhteistyötä kuntien vastaavien vaikuttamistoimielinten ja hyvinvointialueen välillä.
- vanhusneuvosto laatii vuosittain toimintakertomuksen toiminnastaan.
- vanhusneuvosto nimeää halutessaan edustajansa hyvinvointialueella erikseen määriteltäviin toimielimiin.
- vanhusneuvoston tehtävänä on seurata, arvioida, antaa lausuntoja ja kannanottoja sekä tehdä aloitteita yleisesti toiminnan kehittämiseksi. Vanhusneuvosto ei voi ottaa kantaa yksilöä koskeviin päätöksiin.

Asioiden käsittely vanhusneuvostossa

Vanhusneuvosto saa osallistua vanhusten palvelujen suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen valmisteluvaiheessa ennen päätöksentekoa. Vaikuttamistoimielimet voivat ottaa myös kokouksiinsa käsiteltäväksi oma-aloitteisesti asioita, joiden ne arvioivat olevan merkittäviä edustamiensa väestöryhmien näkökulmasta.

Hyvinvointialueen vaikuttamistoimielimiin tuodaan kuntien vaikuttamistoimielinten kautta asioita, jotka liittyvät hyvinvointialueen toimintaan ja näin saadaan vahvistettua myös alueellista

asiakasnäkökulmaa sektoreiden ja toimialojen johtamiseen. Kuntien vaikuttamistoimielinten aloitteet ohjataan vastaavaan hyvinvointialueen vaikuttamistoimielimeen, mikä ohjaa aloitteen tarvittaessa aluehallitukselle. Aluehallitus voi ohjata asian jatkoselvittelyyn tai tehdä asiasta päätöksen. On tärkeää, että hyvinvointialueen vastaava vaikuttamistoimielin pysyy osallisena aloitteessa käsitellyssä aiheessa ja pystyy näin ollen ottamaan kantaa asiaan laajemmin, koko hyvinvointialuetta edustavan vaikuttamistoimielimen näkökulmasta.

Vanhusneuvoston rooliin kuuluu esimerkiksi aloitteiden, lausuntojen ja kannanottojen tekeminen. Neuvostolle tulee antaa riittävästi tietoja muun muassa ajankohtaisista hankkeista ja varata vaikuttamismahdollisuus päätösten valmistelussa. Neuvostolla tulee olla myös mahdollisuus osallistua sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 7 §:ssä tarkoitetun alueellisen hyvinvointikertomuksen laadintaan.

Vanhusneuvoston puheenjohtaja päättää, mitkä asiat kokouksen asialistalle otetaan. Neuvoston sihteeri koordinoi asialistalle tulevia asioita. Vanhusneuvosto ei käsittele varsinaisesti asiakas- tai potilastietoja, mutta jos jäsen toiminnan aikana tapaa potilaita tai asiakkaita ja saa tietoonsa asiakas- tai potilastietoja, niitä ei saa paljastaa ulkopuolisille.

Vanhusneuvoston edustajilla on läsnäolo- ja puheoikeus erikseen määritettyjen toimielinten kokouksissa, mikä parantaa tiedonkulkua ja vaikuttamistoimielinten vaikuttamismahdollisuuksia. Läsnäolo- ja puheoikeus voidaan rajata siten, että läsnäolo-oikeutta ei ole silloin, kun asian käsittelyyn liittyy salassa pidettäviä tietoja.

Vaikuttamistoimielinten kokoonpano ja asettaminen

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen hallituksen tulee hallintosäännön luvun 3 mukaisesti asettaa vaikuttamistoimielimet. Aluehallituksen on huolehdittava vaikuttamistoimielinten toimintaedellytyksistä.

Hyvinvointialuelain 32 §:n mukaan vaikuttamistoimielinten jäsenet valitaan hyvinvointialueen kunnissa toimivien vastaavien vaikuttamistoimielinten jäsenistä siten, että kustakin vaikuttamistoimielimestä valitaan vähintään yksi edustaja. Lisäksi vaikuttamistoimielimiin voidaan valita muita henkilöitä.

Kuntien nimeämät jäsenet edustavat oman kuntansa vanhusneuvostoa hyvinvointialueella sekä toimivat tiedon välittäjänä omaan kuntaansa päin ja sieltä hyvinvointialueen vaikuttamistoimielimeen. Hyvinvointialueen hallitus vahvistaa kuntien nimeämät jäsenet vaikuttamistoimielimiin.

Hyvinvointialueen vanhusneuvosto valitsee jäsenistään puheenjohtajan ja kaksi varapuheenjohtajaa. Puheenjohtajat valitaan hyvinvointialueen vaikuttamistoimielimen ensimmäisessä kokouksessa. Ensimmäisessä kokouksessa puheenjohtajana toimii hyvinvointialueen viranhaltija, kunnes puheenjohtaja saadaan valittua. Puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat voidaan valita niistä jäsenistä, jotka ilmoittavat olevansa valmiita ottamaan vastaan puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan tehtävän. Toimielimen sihteerinä toimii hyvinvointialueen nimeämä henkilö.

Aluevaltuustossa vanhusneuvoston edustajalla on läsnäolo-oikeus ja puheenjohtajan harkinnan mukaan oikeus ottaa osaa aluevaltuuston keskusteluun. Edustajilla ei ole läsnäolo-oikeutta silloin kun käsiteltäviin asiaan sisältyy salassa pidettäviä tietoja.

Lautakunnissa vanhusneuvoston edustajalla on läsnäolo- ja puheoikeus.

Toimikausi

Vanhusneuvoston toimikauden pituus on hyvinvointialueen valtuustokauden mittainen. Neuvosto voi itse päättää puheenjohtajan ja varapuheenjohtajien toimikauden pituuden.

Kokousmenettelyt

Kokousmenettelyt noudattavat Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen hallintosäännön ohjeita. Vaikuttamistoimielimelle opastetaan ensimmäisessä kokouksessa järjestäytyminen, kokousmenettely, kokouskutsujen lähettäminen, pöytäkirjojen/muistioiden hyväksyminen sekä kokousten pitäminen joko sähköisesti tai fyysisissä tilaisuuksissa. Neuvosto kokoontuu 2-5 kertaa vuodessa. Kokouksista pidetään päätöspöytäkirjoja/muistioita, jotka julkaistaan hyvinvointialueen verkkosivuilla.

Vanhusneuvoston kutsuu koolle puheenjohtaja tai hänen ollessaan estynyt varapuheenjohtaja. Kokous on kutsuttava koolle noin viikkoa ja viimeistään kolme päivää ennen kokousta. Kokous on päätösvaltainen, kun puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ja vähintään puolet jäsenistä osallistuu kokoukseen.

Vaikuttamistoimielinten työtap ja raportointi

Pääasiallinen työtap on kokoukset, minkä jälkeen neuvosto antaa asiasta lausunnon sitä pyytäneelle taholle. Vanhusneuvosto voi tehdä myös aloitteita palveluiden kehittämisestä. Neuvosto voi saada väestön tekemiä aloitteita käsiteltäväkseen mm. sähköisen aloitekanavan kautta.

Vanhusneuvosto laatii toiminnastaan toimintakertomuksen hyvinvointialueen hallitukselle vuosittain. Raportin laatii puheenjohtaja ja sihteeri. Vaikuttamistoimielin hyväksyy toimintakertomuksen ennen luovuttamista eteenpäin.

Palkkiot ja kulukorvaukset

Vanhusneuvoston jäsenten palkkiot maksetaan Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen luottamushenkilöiden palkkio- ja matkustussääntöjen mukaan. Viranhaltijoille ei makseta palkkiota, jos kokous pidetään virka-aikana. Jos kokous pidetään virka-ajan ulkopuolella, maksetaan palkkio palkkiosäännön mukaisesti. Järjestöjen edustajille maksetaan palkkio riippumatta kokousajankohdasta. Kun vanhusneuvoston nimeämä edustaja osallistuu aluevaltuuston tai lautakunnan kokoukseen, hänelle maksetaan palkkio ja kulut palkkio- ja matkustussääntöjen mukaisesti.

Voimaantulo

Tämä toimintasääntö tulee voimaan 27.1.2023